

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

„Libertatea” — făcută de rușine!

În numărul 6 din „Ștan” al foii „Libertatea”, luând noi știri despre amenințarea contelui maghiar Batthány, că națiunea maghiară va porni acum cruciadă de boicotare a contra tot ce vine dela Austria și contra tuturor celor ce s'au vor supune poruncilor absolutiste ale Vienei! — scriam, după cum vedeam că glăsuie marii „patrioți” prin foile lor, așa:

„Absolutismul, ca putere ce vrea să stăpânească, trebuie să razime și el pe oameni, ba încă pe oameni cu brațe tari, și mulți.

Contra acestora vor porni Ungurii lupta cea mare, căci învingându-i pe ei, au învins însuși absolutismul, a căror mâni și picioare sunt aceia.

Dar' nu vor lua contra lor arme sunătoare de oțel, nici măcar săbii de lemn, — ci armele cu mult mai dureroase unui om: armele boicotului și disprețului din partea mulțimii! De acei, pe care sfatul neamului i-a numit să cadă sub „boicot”, să vor feri toți oamenii, ca de niște ciurmați, și de au slujbă, nu le calcă nimeni pragul cancelariei, nu-și mai ridică nimenea palaria în semn de cinste năntea lor...

Dorim din sufletul nostru, ca să vedem joindu-se înaintea ochilor generației (rindului) de azi de oameni, acest joc măreț al unui popor, ce luptă pentru idealurile sale naționale, și în lupta sa a ajuns a pune mâna și pe arma boicotării!

Căci din acest joc, dacă e bine condus, să poate învăța mult, nespuse de mult!

„Libertatea” nu va scăpa nici una din știrile ce vor veni din părțile ungurești, despre felul cum duc Ungurii lupta asta teribilă, deși fără arme ascuțite și sunătoare, contra celor pe cari ei îi știu de apăsători ori sugrumători ai dorințelor lor naționale!

Și ei vor duce în chip măreț lupta, — avem bună nădejde! Că ei au deja școală în privința asta!...

Ce veni?

Peste abia două săptămâni veni absolutismul cel în calea căruia zburau amenințările și bătăile în piept din lungul și largul Ungariei.

Noi pîndeam acum cu răsufarea oprită, să vedem bărbăteasca pășire a filor frunțași ai poporului maghiar,—

cum nu va găsi absolutismul un singur om care să vree să-l slugească!,

cum cei ce-s azi în slujbe, vor lăpăda dela sine slujbele!,

cum oamenii absolutismului își vor mușca buzele de năcaz, neavînd ce face! — etc.

Cînd colo ce ne fî dat să vedem?

În cele dintîi 24 de ore, două comitate de cele mai gureșe, iute puseră arma la picior!, a treia zi altul; a patra zi alte două-trei!

Fiecare din aceste depuneri de arme, era împreunată cu vedenii

rușinoase: Aceiași viteji, cari ieri să hăteau în piept:

că nu recunosc guvernul lui Fejérváry, dacă nu stă în grația lui Kossuth Feri!,

că în veci nu au să se supună poruncilor lui!,

că doar' fiecare comitat are atîta bani adunați din marea dărnicie a publicului patriot, că-și pot ținea slujbașii doi ani de zile cu plăți, fără mila guvernului! și alte declamații umflate, —

— aceiași domni gură-mare, acum vin și, în chip de babe slabe, hotărâsc așa: „ne susținem hotărîrile de mai năntea, protestăm „sus și tare” contra guvernului abolitist, — dar' pe slujbași îi rugăm să stee numai în slujbele lor și să se supună poruncilor dela acest guvern... nelegiuit!..”

Vedenii foarte dejosite și dejositoare. Dar' povestea celei mai ridicole în slăbănogia sa, este următoarea:

Tunet în Pesta.

Sîmbătă în 3 Martie, comisarul regesc numit pentru comitatul Pestei, Rudnay Béla, s'au dus în casa comitatului, în cancelaria fișpănească, însoțit de noul vicișpan denumit de el în locul celui vechiu, și cu încă doi inși din ministeriu, — și-a citat la sine, pe poruncă, pe toți slujbașii comitatului. Aceștia s'au adunat de prin cele cancelării și s'au pus în gledă năntea lui. Intre ei era și vechiul vicișpan Beniczky, cel care țapene durdueli pusese la cale în congregație, și președintele sedriei orfanale, etc.

Comisarul regesc Rudnay scoase din buzunar o scrisoare, și le ceti de pe ea, rar și îndesat, cam așa:

Eu, Rudnay Béla, din grația M. Sale Regelui, numit de comisar regesc cu putere nețămurită peste comitatul Pestei, suspendez (ridic) dreptul de neatîrnare a congregației comitatului, și toate drepturile date prin lege comitatului, le preiau eu în mână!..”

Și cetește apoi că de ce s'au văzut silit a da această lovitură de moarte comitatului: Pentru-că slujbașii lui, înțelegîndu-și rău chemarea, și-au folosit locurile lor mai mult pentru a ațîta publicul, a-l îndemna să nu mai fie cu ascultare față de legi și guvernul încredințat de Domnitor a cîrmul țara; — că slujbașii s'au încurajat unul pe altul de a-și da abziceri, spre a împedea bunul mers al mășinării de administrație.

Și altele. Le-a cetit multe și dela ochi. De aci încolo, le-a spus, că nu legile comitatene vor fi îndreptătoare, ci cuvîntul lui!

Plîns cu sughițuri.

Și aci spun foile din Pesta însași, ca „Pesti Hirlap”, „Az Ujság” și altele, că:

„Lunga ordinațiune, cetită de comisarul Rudnay, funcționarul au a-

scultat-o cu mare spaimă. Lui Beniczky Lajos, (fostul fișpan) îi curgeau lacrimile din ochi, plîngea amar; iar Lángos Kálmán, președintele sedriei orfanale, plîngea cu zgomot, cu sughițuri!”

Auziți, bunilor cetitori ai „Libertății”, ce ne fî dat să vă putem scoate din marea „luptă” națională a bravilor politici maghiari!

Noi, — care am fost așa de copii, că am crezut în cinstea ziselor și scriselor lor, și v'am făgăduit a vă arăta vedenii „mărețe” din lupta națională a lor, — trebuie să vă spunem, că atunci, cînd absolutismul trase între genunchii săi frumosul miel al autonomiei comitatului, chiar în Pesta, în „inima” țării, și înfipse în el cuțitul nemilos, junghindu-l, — slujbași înalți, ca vicișpanul și președintele sedriei, cel în treapta de-o potrivă de mare, în loc de-a protesta, de-a trage consecințele bărbătești, — să pun pe plîns băbesc înaintea comisariatului și apoi, aproape toți, reîntră în slujbe și să supun ca niște nepuțincioși!

Ne-am compromis.

Dragi cetitori ai „Libertății”. Iaca de rușine fuserăm dați, cînd vă proceam că vă vom da descrieri de scene minunate din lupta națională a Maghiarilor, — căci cei cari o făgăduiau, cînd fu la împlinirea făgăduinței, să făcură camfor, să tupilară la pămînt și acum tac chitic și țîn cu lăbuțele de osuțul de ros ce era să le cadă din mâni, de să țineau un pic mai bărbătește.

Ne e rușine de făgăduința mincinoasă ce v'am făcut, dar' fie-le lor și mai rușine, că ne-au făcut de rușine!

Ce să mai zicem acum despre celelalte comitate din țară? Puține și — proaste. Iaca unele amănunte:

La Deva.

Cei-ce ocîrmau „lupta patriotică” în comitatul Hunedoarei, bogătanul Szentiványi ca președinte, apoi vicișpanul, protonotarul și toți slujbașii din centru, și cu ei alți frunțași unguri din Deva, — au ținut săptămîna trecută sfat, că ce să facă?

Szentiványi, prezeș-ul, a declamat una și bună, despre datorința patrioților în aceste zile. A fost ascultat cu bine și vobirea i-a fost primită cu eljen-uri, dar' cînd dela declamații s'au trecut la frîngerea pânii, — atunci s'au gătat cu bravura!

Szentiványi a fost de părere, că slujbașii, cari s'au purtat pînă acum așa de „frumos”, nesupunîndu-să guvernului și respingînd și de 3 ori poruncile lui, — să abzică acum de slujbă și să nu slujească sub absolutism!

„Dă și d-ta totul!”

Corul slujbașilor însă i-a răspuns așa:

— Bine, domnule, toată averea mea și a cestui-alt, ne e pânea asta,

slujba, ce-o avem. Ne ceri să aruncăm pe altarul luptei totul nostru, slujba și pânea noastră. Bine, hai s'o facem. Dar' dta, conducătorul nostru, dă-ne întîi dta pildă, și jertfește-ți și dta averea dtale, dă și dta totul dtale, ori barem jumătate, pentru ajutorarea noastră, celor rămași atunci pe drumuri. Haid' s'o facem dar', dar' toți!

A rămas cu gura căscată patriotul Szentiványi și cînd a fost vorba de fapte mari patriotice, nu numai de vorbe umflate, — s'au făcut prost și a spus — „nu să poate.”

„Atunci nici la noi nu să poate”, i-au răspuns slujbașii, nici noi nu vrem să fim mai buni patrioți ca dta!

Alte cărări.

Așa desvoltîndu-să lucrurile, comisia de conducere a patrioților lupte, a luat-o pe alte cărări, căutînd dar' cum să iasă mai „practic” din înfundătură, fie și cu patrioticul nas belit. Și au zis: apoi dacă-i așa, iacă stropim noi tot lucrul cu un pic de apă sfințită și dăm deslegare de păcate naționale slujbașilor: stee mai departe în slujbă, primească dările, îndrume cătanele și tot.

„Dar’ — a zis iar' lumina patrioților, Szentiványi, — dacă cei mai mărunți așa să codesc, pentru mîntuirea cît de cît a cinstei scufundate, macar capul slujbașilor nostri comitatensi, vicișpanul, care atît de des a repetat în plinul adunărilor, din înălțimea scaunului său, sărbătorește, că iacă ne-a scris acest guvern asta și asta și eu i-am răspuns: nu împlinesc, nu te recunosc, — macar el să-și joace și mai departe jocul, fără să vree a să supune, chiar cu primejdia de a fi înlăturat din slujbă!

Frunza de plop.

Vicișpanul a început a să clătina ca frunza în plop. Dar', de rușine, ca de vitejie, a zis, că el ar fi aplicat a urma pe drumul ce i-să cere (dar' nu din inimă și-l'ar alege), însă ar dori să știe, că de l'or suspenda pe el, apoi urmașul său legal, protonotarul Csulai, ce va face? Sue-să în scaunul lui, ori ce va face? Că el, vicișpanul, să va retrage din scaun, dar' ar dori să aibă asigurarea, că nici altul nu să grăbește în locul lui!..

Adecă: eu mai joc comedia patriotică, dar' numai dacă scaunul meu va rămînea gol, ca eu, cînd va trece comedia, să-l' aflu tot cum e și tot al meu!

Foile din Deva înseși scriu, că toți cei de față au rămas uimiți de această clătinare a frunzei de plop!

Și așa s'au încheiat adunarea de patriotică înainte sfătuire, punînd pușca jos, în chip cît să poate de ne bărbătesc, și s'au risipit apoi toți, cu capurile în pămînt, ca dela o — îngropăciune.

Congregație.

Și au hotărît apoi, că pe azi, Sîmbătă în 10 Martie, să cheme la sfat însași congregația, adunarea mare a comitatului, la disznotor, ca să arunce și ea un pic de apă sfințită, un brîș de pămînt și o frunză veștedă peste mormîntul nou al „gloriei” patriotice, stîrcite și făcute ghem înaintea „nelegiuitului”, „neconstituționalului” și „neparlamentarului” guvern!

Și, de sigur, azi și congregația, sfatul mare al marilor domni de peste

comitatul nostru cel „nemes és dicșó multú!” — adecă: „comitatul cel nobil și de glorios trecut” (și de mizerabil prezent!) al Hunedoarei, — va face și ea ce a făcut sfatul mai restrîns, sub președinția vătavului patriot Szentiványi.

Aceleași luminate și entuziaste capete patriotice, cari în congregațiile trecute, să aplecau transportate de adorarea „bravei” țînute a celor dela cîrma varmeghiei, — azi vor da tot așa de cuminte din cumintele lor cap, cînd acei bravi le vor spune, că fuga-i rușinoasă, dar' mai sănătoasă, și-i mai dulce măduva din un os de ros, decît gloria de a te jertfi pentru un ideal, cînd idealul n'are nici carne nici os, și n'ai ce suge din el!

Da, vrednicii dezertori din șirul luptei „naționale” maghiare, vor primi azi, dela congregație, tot așa binecuvîntarea ei, cum au primit în trecut aplauzele ei găgăuțe, cînd să luptau cu vorbe!

Așa și pe-alurea.

Iar' aceea ce s'au întîmplat la Deva, este numai și tocmai chipul, mustra, care s'au întîmplat în alte zeci de comitate și să întîmplă zi de zi în altele și altele, pînă să va fi desăvîrșit în toate!

Cei din comitatul Hunedoarei și de prin comitatele locuite de Români, Slovaci, Sirbi, etc., au măcar o scuză, care le copere în parte rușinea: Ei zic, că nu pot lăpăda slujbele, că ar veni Români ori Slovaci ori Sirbi și s'ar băga în ele, și-ar fi spre răul „patriei”.

Bine, să zicem că așa e, cum spuneti.

Dar' de ce nu-și lăpădă slujbele slujbașii din comitatele maghiare, ci să țîn și ei de ele, ca scaiul de lina răbdătoarei oi?

La asta aceia nu pot răspunde așa de „frumos” ca cei de pe la noi. Dar' și aceia au găsit o frunză de a-și coperi rușinea: ei zic: nu putem nici noi să ne lăpădăm din slujbe, că în locul nostru, a slujbașilor „buni” și „probați” (ei înșiși să laudă așa!), ar veni „csöcselék”, gunoiu de oameni (firește tot maghiari) și — iară n'ar fi spre binele „patriei”!

Săraca patrie! Numai din nobleța slujbașilor de azi trăește. Că fără ei s'ar prăpădi de-abinele!

Noi — ce să zicem?

Ei, noi ce să mai zicem? Ne dăm bătui înaintea faptelor vii, răsunătoare, ne mărturisim năntea cetitorilor nostri, că „Libertatea” a fost... dată de rușine! Căci crezînd noi că avem de lucru cu bărbăți, cu fii întăriți în puteri ai generației maghiare din trecutul absolutism, aceștia vor da azi o și mai strălucită luptă contra absolutismului, și vom putea scoate din lupta lor pilde luminoase și încîntătoare, ca învățătură poporului român, cum are să lupte pentru neam, — și cînd la adecă, iaca-ne în față cu o scofirceală națională maghiară, de și nouă ne e rușine de ea! Dar' pînții acestor „luptători”, cum s'or fi zvircolind în morminte, de rușine!

Nu, dragi cetitori ai „Libertății”, n'avem ce să vă arătăm măreț din lupta acestor guri sparte dar' goale, că nu mai sunt între ei eroi, ci toți sunt iepuroi!

O explicare.

A! Acum înțelegem noi, și înțelegem deplin, și bine, întâmplarea comedioasă cu revoluția valahă!... Că zău atunci nu pricepeam, cum să făcea, că auzind scriitorul notarului, dela porcarul din marginea satului, că și acela a auzit dela ciurdarul din satul vecin, că s'ar fi vorbit în al șaptelea sat, că Românii de pe oare-unde, au gând să se „răscoale” — a pornit îndată, în cap de noapte, în cămeșă și fără pantaloni, notărașul ungu cu toată familia, și jidanul cu toate Sali-ile sale și cu toți Kohn-ișorii săi, și au fugit mîncînd pămînt!

Că au acești jupîni slujbași de printre noi, foarte mult din curajul și iușimea picioarelor de — iepure!

Române fii mîndru!

Mai mult ca ori-cînd altădată, azi să cade să strigăm fraților noștri Români:

Române! fii mîndru de tine! Că după cele ce le vezi în purtarea »lamurei« poporului maghiar azi, în zilele acestea de încercări, — apoi fiii tăi, cărturarii tăi, chiar și cei mai puțin războinici, sunt aur și diamant față pe aurul falz și mincinos al poporului concetățean ție, a Maghiarilor.

Că din fiii tăi cărturari, *mii* de inși sunt, cari au învățatură și cap bun, cu care ar putea cuprinde slujbe de ale statului, și nu le primesc, nu le caută, numai fiindcă li-să cere lăpădarea de idealul neamului lor, ci mai bine să mulțumesc a să face care ce poate, medic, avocat, profesor, preot, ori-ce, unde să poată fi neatîrnat!

Ba și din cari au încăput în slujbe, avem zeci și zeci de pilde, că în ciasuri de încercare, și-au lăpădat slujba, decît să meargă după poruncă acolo unde nu-i ducea inima!

Vezi dovezi despre asta, cele câteva tipuri vii și frumoase pe care le-a descris „Foia Interesantă”, adausul ilustrat al foii noastre, dînd pîn'acum fotografia alor 5 atari fii bravi ai poporului nostru, din opinca ca și din șirul cărturarilor, — și pe cei mulți îi are în pregătire a-i da.

Cu atare purtare a fiilor tăi, fii mîndru poporul român, că-s de șapte-ori aur, față de plumbul fără gust al slăbănogilor descriși mai sus!

Apel!

Comitetul local al despărțămîntului „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” din Orăștie, constituit pentru colectarea de obiecte menite să înzestreză pavilionul Românilor de sub coroana Sf. Stefan la expoziția generală română din București, roagă pe Români și Româncele cari locuiesc pe teritoriul acestui despărțămînt să binevoiască a aduna și trimite, ori cel puțin să anunțe obiectele ce vreau să le expună și cari aparțin vre-uneia din secțiunile numărate mai jos, cel mai tîrziu până

la 15 Martie st. n. a. c., la adresa subsemnatului.

Informațiuni de ori-ce natură cari privesc expoziția să capătă tot aci.

La expoziție pot fi expuse ori-ce fel de obiecte cari aparțin uneia din următoarele secțiuni: I. *Situația etnografică* (fotografii ale comunelor românești mai marcante, vederi generale, piețe, strade principale). II. *Locuințele poporului nostru* (mobiliari original și toate uneltele de casă precum și fotografii). III. *Industria de casă* (toate felurile industriei de casă cultivate de poporul nostru). IV. *Portul și obiceiurile poporului nostru* (costume de interes istoric, costume ce să poartă azi și părți din costume ca cămăși, catrințe, propoade, tindeie ș. a.). V. *Agricultura* (și alte ocupațiuni înrudite cu aceasta ca silvicultura, vieritul, creșterea vitelor, pescăritul, vînatul ș. a.). VI. *Industria* (atară de cea de casă, să pot prezenta meseriile ce să practică la poporul nostru, apoi industria mare și cea minieră). VII. *Istoria poporului nostru* (arte, documente, chipuri de interes istoric). VIII. *Știința și literatura* (scrieri, aparate, preparate și alte lucruri științifice). IX. *Secțiunea Retrospectivă* (va reprezenta portretele și reliquiile bărbatilor noștri cari s'au distins pe teren politic, științific, literar, economic sau cultural). X. *Artele frumoase* (pictura, sculptura și muzică). XI. *Industria de artă* (lucrări de artă decorativă). XII. *Biserica ort. română din Transilvania și Ungaria*. XIII. *Biserica unită română din Transilvania și Ungaria*. XIV. *Școalele române* (date statistice, fotografii). XV. *Instituțiunile noastre culturale*. XVI. *Băncile române*.

Prezidentul comit. local:

Dr. Ștefan Erdélyi.

Gorobețe.

— Spicuirii și ocoșeli —

Ciți Români de bine am supăra dacă am voi să dăm informația, că cine este George Dima! Lumea românească să închină geniului muzical al lui și își scaldă sufletul în duișia doinirii lui Dima.

Cei-ce nu-l au în mijlocul lor, l'ar purta pe palme, și, vorba Românilor, „i-ar face colaci din grâu ales pe masă”. Cei ce-l au în mijlocul lor... îi dau prilegiul ca să constate și următoarele: „numărul membrilor reuniunii de cîntări la 1900, anul cînd am luat eu dirigența corului, era de 81 activi și 72 ajutători, azi sunt 39 membri activi și 44 ajutători, fapt, din care trebuie să trag concluzia, că o mare parte a societății din Brașov, nu consimte cu directiva ce am dat-o eu în ultimii 6 ani a activității reuniunii. Din cauza asta mă văd silit să mă retrag din fruntea Reuniunii”...

(Vezi raportul despre adunarea reun. rom. de cîntări din Brașov).

Roșim în fața acestei constatări, căci ea e făcută de maestrul Dima. Nu ne gîndim la omul Dima, și de aceea, nici nu putem ținea îndreptățite explicările ori scuzele ce s'ar da cumva, din locuri competente. Fiecare scuza ori explicare ar fi o nouă dovadă a sărăciei de duch, cuibărită și în Brașov, din care înaintașii noștri au făcut leagăn de mătăsală al educației tineretului nostru.

Ne îngrozim de această sărăcie, cînd ne gîndim, că un Oniț, un Barseanu, un Vlaicu, un Panțu și alții, apoi trei redacții, o bancă, atîtea biserici, atîtea societăți, un corp întreg de profesori și alți bărbați o sumedenie, să nu fie în stare să pună la dispoziția unui Dima ogor pentru plugărit...

Trist și rușinos! Și șă și șă.

Suntem pe calea să găsim în politică un nou curent național. Să înțelegem, că național românesc. Dl. I. Slavici a trecut din nou pîrlazul și din rodnicile cîmpii ale literaturii, a ajuns din nou în războaiele politice. Aici ne dovedește pentru-ce anume trebuie să fim noi dinastici în vremile astea grele.

Austria ne-a fost doar' stîlpul, razimul românismului — în repețite rînduri, dacă nu totdeauna. De pildă: în revoluția dela 48, apoi în preajma unirii principatelor... ori nu atunci? Poate că, după istorie, și atunci. Mai știi.

Noi, cei mici, nu ne putem tîlmăci lucrurile totdeauna, căci nici nu înțelegem și nici nu cunoaștem „rostul” lucrurilor „mari”. De aceea și demonstrația asta dinastică, ne-o tîlmăcim în o formă foarte hazlie. Cam așa ne șoptim noi:

În Budapesta era vorba să se facă un ziar mare, sprijinit de foștii și doar' viitorii noștri deputați naționali. Mulți dintre fondatorii acestei foi, zic că noi trebuie să avem încrederea în propriile puteri — fără ca să așteptăm milă dela „concerte europene ori dela curți domitoare”. Să muncim și nu să cerșim. Asta ar fi un curent — zicem noi cei mici în a noastră pricepere.

„Gazeta” și „Drapelul” fîlfăie încă steagul pasivității — poate chiar din... convingere. Asta ar fi alt curent — politic, să înțelegem.

„Tribuna” din Arad nu vrea nici pasivitate, nici ziar în Budapesta. Și pentru-ca să fie și asta un — curent, slobod în lume vînturi dela Măgurele hăpt la poarta Burgului din Viena.

Noi, cei mici așa combinăm în nevinovata noastră nepricepere. Și ne doare că și ilustrul Slavici e în curent. Ferească-ne Cerul de un cathar general!

Cum ne-am înfrățit cu — nepăsarea! Ori ne-am făcut mai moderni — cine știe. Azi, cînd „interesul poartă fesul”, e și cam ciudat să găsași în gazetele noastre zi de zi înfierări și desaprobari ticluite pe cauze de nimic.

Căci ce gaură în cerul național s'a făcut dacă, de pildă, vre-o cîțiva funcționari de bancă arangiază o petrecere cu funcționarii dela celelalte bănci străine din localitate? „Hățegana” cu osărdașul doar' încap în o sală! Și ar încăpea cînd și Jidanii ar avea un joc național. Toate trei s'ar înfrății. Cine are pagubă din asta? Că sunt și azi Români nărozi care mai fac capital din interese naționale, — treaba lor.

În general să observă în fine și la noi Românii semne de creștere mai europeană. Nu te mai infectează la tot pasul cu critice, că cu cine te înfrățești, cu cine îți petreci și în ce limbă vorbești! Gazetele cu mînte nici nu mai înregistrează fleacuri de felul asta! La ce? Doar' poporul și așa ne cunoaște și știe că trebuie să-și sprijinească advocații de român, băncile românești, medicii, profesorii și pe toți funcționarii de român, — pentru-că e datorită națională să-și sprijinească! Să înțelegem că poporul nu să poate, pentru asta, să se amestece în lucrurile private ale fruntașilor săi!

Doar' n'au ajuns fruntașii sub tutela poporului!

Cronc.

Corespondență

Zlagna, în Febr. 1906.

Concertul împreunat cu teatru ce sa dat în Zlagna în Febr., precum era de provăzut, public ales l'a cercetat. Chiar și maghiari mulți, căci erau

tare curioși să vadă ce pot face Românii din acel opid. Sper, că nu s'au înșelat în așteptările lor, căci prestațiunile corului și jucatul piesei teatrale, a fost foarte mulțamitor! Aproape toate cîntările au trebuit repetate, iar jucătorii piesei „Cinel-cinel”, dîndu-și multă silință să mulțamească publicul, au fost răsplătiți cu frenetice aplauze! Minute întregi răsuna sala de ele. Printre maghiari ca și printre alți străini cari au venit la producția românească în număr frumos, s'a auzit zicînd: „acuma să vede că și Românii au școală”.

Să cuvine pentru asta laudă și mulțamită harnicului conducător Partenie Duca, inv. care cu deosebit zel s'a străduit, ca din plugarii și măestrii noștri, să facă un cor bun și disciplinat deși a avut să se lupte cu greutăți, însămnate. Succesul a fost destul de frumos.

Mult a contribuit la reușita acestei petreceri zelosul dn preot Em. Beșă, sufletul multor lucruri frumoase din acest ținut, care în calitate de președinte al corului, a stăruit pe lîngă țărani să ia parte la probele corului.

Cu părere de rău trebuie să constat, că mulți frați de ai noștri ne-au onorat cu absența lor. Pe lîngă frumosul rezultat moral, mai este și rezultatul material. Mulți cunoscînd nobilul scop ce-l urmărește acest cor, au contribuit pentru ajungerea aceluia scop:

Dr. Laur. Pop, adv., a contribuit cu 5 cor.; Angyal Joz. 4 cor.; Iulius Pop 4 cor.; Em. Beșă 3 cor.; Tr. Baicu, com., Nicolae Cristea, preot, I. Ursa, preot, Oelberg Gusztáv, căp. băilor, cite 2 cor.; Jași N. Imre cor. 140; Petru Varvara 60 fil., Ioan Codru, Petru Petringeanar, Iuliu Montani, preot, cite 2 cor.; Ioan Todorean, preot 1 cor., Victor Damian 3 cor.; Ioan Olar, Tit Domaș, Em. Scrobote, cite cor. 120; Ștefan Corpde Vințan 2 cor.; Molnár János, prim-forestier 1 cor.; Moskovics cor. 120; Stitz Pál 2 cor.; Kovács cor. 240; M. Grecu, nor. cor. 220, Dr. Recea 1 cor.; Ludovic Gurca, preot 2 cor.; Iosif Magda 2 cor.; Paul și Folberth cor. 140; Suma intratelor cor. 22140 Suma eșitelor cor. 14810. Venit cor. 7330 sumă s'a depus în favorul fondului bibliotecii școalei române din Zlagna. Tuturor călduroase mulțumite!

Ită.

Contra beției.

Dintre puținele state cari prin legi aspre au știut să-și mîntuiască poporul de această patimă, țările peninsulei scandinave, Suedia și Norvegia, stau ca model în fruntea celorlalte. Dela sfîrșitul veacului trecut ele au o lege, după care vînzarea de beuturi în mic nu să dea decît celor, cari au o patentă; în același timp numărul licențelor de vînzare, este măsurat înainte pe fiecare an, și la începutul anului autoritatea pune licențe. La această licitație nu să pot înfățișa decît oameni de cinste.

Folosindu-să de puterea pe care o dă legea societăților, un număr oarecare de societăți de cumpătare, luare ele în mână licențele spre a le folosi așa, încît să restringă beutura spirtuoaselor.

Fiecare local este pus sub conducerea unui om cu plată, care nu are nici un cîștig din vînzarea beuturilor; în schimb însă acest conducător poate să tragă foloase deosebite din vînzarea mîncărilor și beuturilor nespirtuoase.

Cu chipul acesta el n'are nici un interes să îndemne pe oameni la beutura rachiului și astfel înfrîurirea nenorocită a crîșmarului a fost înlăturată.

Localul însuși de crîșmă, printr'un regulament al societăților de cumpătare, e făcut anume să fie prea puțin prietenos băutorului în mic, e foarte scump, și nici un mobilier care să îndemne pe mușteriu să stee în crîșmă: în ea scaune nu sunt, fumatul e oprit, n'ai drept să vorbești cu glas tare ș.

a. În același timp alături este o sală frumos mobilată, un adevărat restaurant de cumpătare, unde să vînd mîncări și beuturi nespirtuoase (cari nu au spir în ele).

Localurile acestea să deschid la 8 ore dimineața și să închid la 9 seara.

În ajun de sîrbătoare sau de Duminecă să închid la 5 ore, deci înainte de ciasul cînd să face plata muncitorilor și rămîn închise pînă a treia zi. Tot așa să face în zile de alegeri, de tîrg și totdeauna cînd în oraș, sat, este un număr de oameni mai mare ca de obicei, chiar atunci ele stau închise!

Urmarea a fost, că de unde pe timpul cînd s'a introdus legea asta, în Suedia să trecea atîta beutură, de venea 23 litre pe tot capul de om al țării, pe atunci în 1896 venia numai 3 litre și azi abia 2 și jum. litre.

Iar în Norvegia azi abia să mai trece un litru de capul de om pe fiecare an!

La sfîrșiturile aceste îmbrucătoare nu ar fi putut ajunge nici odată numai cu ajutorul legilor, dacă nu lucră în același timp și spre același scop societatea acestor țări. Căci e lucru cunoscut, că o lege fie ea încă pe atît de bună, dacă poporația nu vrea să o țină, întotdeauna o poate încungiura și ea atunci rămîne numai pe hirtie.

NOUȚĂȚI

Adunarea generală a „Ardelenilor”

ținută Joi, a decurs liniștită, și nu cu zgomotul ce i-să prevestea în urma pregătirilor ce s'au dat în preajma ei. Să ridicase oare-cari chestii de controverse între acționarii și conducătorii fruntași ai ei, cu fond deplin serios pentru institut, de aceea s'au și depus acții multe, peste 3000.

S'au luat la cunoștință raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.

În legătură cu raportul asupra retragerii dlui Dr. Mihai din direcțiunea băncii și dela președinția ei, C. S. părintele Dr. Miron E. Cristea, asesor cons. Sibiu, venit la această adunare, a rostit o bine simțită vorbire prin care a scos la iveală netăgăduitele și marile merite ale d-lui Dr. Mihai în jurul întemeierii și desvoltării institutului, dela mic cum s'a pornit, pînă la puternic și însemnat cum e azi. Întreagă viața frumoasă și folositoare a acestui institut pînă azi e concrecută cu viața întemeietorului ei, dl Dr. Mihai, — pentru-ce acum, cînd, spre a tuturor părere de rău, să retrage dela postul conducător ce avea, — adunarea să-i recunoască și eternizeze meritele în protocol, trimițîndu-i doririle sale de bine și asigurările devotamentului ce-i păstrează și mai departe ca la frunțașul acționar al băncii. — S'a primit unanimitate.

S'a aprobat bilanțul. S'a dat absolutul. — S'a aprobat contractul cu secretarul I. contabil Ioan I. Lăpădat. — S'a întărit noul regulament de serviciu, care face mari îmbunătățiri în starea materială a funcționarilor, urcîndu-le salariile cu cite 700 cor. anual. — S'au ales apoi membri în Direcțiunea la locurile devenite vacante prin eșire normală și abdicări. Au fost aleși: Ilie Popovici, preot, Silviu Dămian, privatier, Dr. Aurel Oprea, adv., pe cite 3 ani, Daniil David, senator și Dr. Romul Dobo, medic, pe cite 2 ani și Dr. A. Vlad, pe 1 an, — cu majorități de voturi.

Ca cronicari credincioși ai evenimentelor, trebuie să constatăm, că alegerea individului Silviu Dămian, un om fără nici o însămnătate, fără nici un merit, o nulă mare în viața noastră românească de aici și de ori unde, în direcțiunea importantei »Ardelenei«, a fost primită cu foarte mare rezenz, cu scribă chiar, de marea majoritate a acționarilor și publicului prezent! S'a și ajuns acest lucru slab numai prin faptul, că mulțime de acții,

mai ales externe, au fost concentrate în 2—3 mâni a unei grupări, care a făcut apoi cu ele ce a vrut.

Frumos dar bisericii din Ila. În numele credincioșilor bisericii gr.-or. române din Ila, comitetul parohial aduce călduroase mulțumite dlui adv. Dr. Stefan Rozvan, pentru frumoasa donațiune de *cinci sute coroane* (500 cor.), făcută bisericii noastre de aici. Aducem mulțumită și pe această cale stimatului dăruitor pentru fapta această nobilă, care să laudă de sine. *Comitetul parohial.*

Umbra albă, stafia, castelului de Windsdorf. Din London vine știrea, că în noaptea de Luni spre Marți, în săptămâna asta, durdura unei pușcături a răsculat în miez de noapte pe locuitorii castelului regal de Windsdorf. O întâmplare neobișnuită aceasta, în acest castel liniștit. S'au și sculat toți la sunetul pușcături, căutând de unde vine. N'a trebuit să caute mult, că au aflat de grabă pe soldatul din postul dela vază, stînd cu dușca plecată, ba încă fumegîndu-i țevea!

Intrebat că de ce a descărcat arma, el a spus, că a văzut stafia castelului, ca o femeie în haină albă, largă, mișcîndu-se ca cum ar luneca, n'ar păși, și venind spre el. După ea a pușcat și a și perit!

Cum despre vechile castele, să vorbește că fiecare își are stafia sa, care numai rar de tot și în ajun de întâmplări dureroase, de moarte mare în casă, să arată cuiva, — și cum despre regele Angliei să știe că iar e bolnav, credința deșartă în povestea cu arătarea stafiei, a atins tare neplăcut curcile curții regale și a făcut griji multora.

Români duși în America dau și de acolo mereu dovezi despre evlavia lor. Să știe că pe satele noastre aproape peste tot locul, e lipsă mare de cărți bisericești, ca și de alte po-doabe în biserici. Dacă le-a ajutat Dumnezeu de au ajuns acolo în pace și au ajuns la cîștig bun, — ei își aduc aminte de lipsele de-acasă și, ca mulțumită lui Dzeu, ajută la împlinirea acelor trebuințe.

Așa lipsă era la biserica română gr. or. din Balomir de trei din cărțile de frunte la strană: Mineele, Triodul și Octoichul mare, — cari azi toate sunt cumpărate pe bani trimiși de bunii Români din America. Pentru cumpărarea Mineelor au dăruit:

Frați de-ai noștri din Balomir, duși în America: Axente Ciobotea 10 cor., Ioan Angel 5 cor.; din Sibot aflători în America: Ion Bințișan cor. 250, Serafin Benescu cor. 550, Serafin Todoran cor. 5—, Simion Bințișan cor. 3—, Vasile Prodan cor. 5—; din Acmar: Josim Groza cor. 3—; din Cut: Vasile Angel cor. 250; din Cioara: Simion Socaciu cor. 250, Nicolae Socaciu cor. 250, Lazar Oana cor. 250, Nicolae Șuvaina cor. 250, Ioan Ursu cor. 5—, Vasile Suciu cor. 150; din Vaideiu: Vasile Micu cor. 3—, Adam Pricăjan cor. 5—; Ioan Stroia cor. 250, Iosif Stroia cor. 550; din Sasciori: Simion Sivan cor. 165. Suma: 70 cor.

Iar bunii creștini Toma Miclea din Sibot, apoi George Bâldea și Ioan Cristea lui Ioan, Balomireni aflători în America, au dat fiecare *cite 20 cor.* și au făcut cu puțință să se cumpere Triodul și Octoichul mare.

Primească toți aceștia binesimțitele mulțumite din partea poporului balomirean, care roagă pe bunul Dumnezeu, să le dea sănătate ca să se poată iară întoarce la patria stăbună aflîndu-și părinții și familiile dorite în sănătate și bucurie!

Zosim Angel, cantor.

Tudor Vladimirescu e eroul ajuns legendar în istoria neamului nostru, care la 1821 a pornit în fruntea unei armate de nemulțumiți, ridicată din popor în contra zbirilor ce sugeau în chip neomenos singele și puterea poporului în toată Țara Românească (pe atunci 2 principate),

— și pe care îl cîntă poporul și până azi:

„Cine trece Oltul mare,
Ce viteaz răzbnător?
Cine bagă în teroare (groază)
Zbirii bietului popor?”

Este Tudor, e Olteanul
Ce nspăimîntă pe păgîn
E voinicul, e munteanul,
Este Tudor, Domn român!”

*Să-l urmăm Români cu toți
Să scăpăm țara de hoți!*

Chipul acestui erou popular cu suflet mare, îl aduce „Foia Interesantă” în numărul din săptămîna asta, urmat de descrierea eroului și a mișcării lui.

Cunună eternă! Fruntașul econom Nicolae Stricatu din Sebeșul-săsesc, a dăruit din incidentul trecerii din viață a fiului său Ioan Stricatu, comis de boltă, fondului văduvelor și orfanilor de meseriași „Andreiana” 10 Coroane.

Donatorului D-zeu să-i răsplătească, iar decedatului să-i fie țărîna ușoară. Sebeș, 6 Martie 1906.

Com. „Andreianei”.

Necrolog. George Tulvan s.-jude regesc în Hațeg, după un morb scurt, a trecut la cele eterne Mercuri în 7 Martie la 2 ore p. m., lăsînd în doliu adînc prea iubită-i soție Silvia Pop, cu 2 copilași și o fetiță — mici. În veci pomenirea lui.

Un chip peste măsură drăgălaș e chipul plutonului (Zug, țug-ului) de băieți mai măricei de școală, înarmați militărește, stînd în linie după ce tocmai trage o salvă de pușcături, la comanda ofiterului ce-i instruașă, și avînd la spate un cornist (hornist) cu trompeta la buze și un purtător al steagului cu steagul sus!

E chipul unui drăgălaș pluton de băieți dela o școală sătească din România. Instruași ca mici soldați, — cum au început acum a învăța pe toți copiii dela toate școlile populare din frumoasa țară, unde să are adevărată dragoste și grijă de creșterea prin școli a tinerelor generațiuni.

Prea drăgălașul chip va apare în numărul din săptămîna viitoare a „Foii Interesante”, pe care părintele I. Moța o scoate ca adaus ilustrat al „Libertății”.

Acei dintre abonații „Libertății”, cari nu au abonat încă și „Foia Interesantă”, o pot abona ori-cînd. Trimite fiecare cite 25 cor. (50 fil.) și vor primi foia, care e foarte bogată în ales material de cetit și cu mulțime de chipuri interesante, — vor primi-o toți dela Anul nou până la Iulie a. c.

Cu un mandat postal (de trimis banii) să pot trimite mai multe abonamente la un loc. Să se scrie numai cite foite și la ce adresă săse trimită.

Instalarea preotului săsesc.

Noul preot săsesc, ev. A. B. dl *Iulius Orendi*, a sosit la Orăștie Luni (4 Mart. n.) A fost primit de credincioșii săi Sași în chip strălucit, cu banderiu și un șir de 30 trăsuri.

Mercuri i-a fost instalarea. L'a instalat decanul Thullner din Apoldul-mare, tînd în biserică, în firul serviciului divin, o foarte frumoasă vorbire. E orator distins și cu idei alese și avansate.

La 1/2 la 2 a urmat banchet în sala dela „Transsylvania”. Un banchet strălucit; sala decorată frumos. Patru rînduri de mese și una în frunrea lor împreunîndu-le capetele. Două rînduri mese de dame și 3 de domni.

Erau de față și reprezentanții tuturor confesiunilor din loc și a tuturor autorităților, în invitați special.

La friptură s'au început toastele. Intîiu a vorbit decanul Thullner, plin de mîndria confesiunii sale, pe care o ține de cea mai înfrățită cu știința, cu progresele timpului, dar răsădită altfel pe baza evangheliei; vorbește de marea chemare și lupta grea, ce poporul săsesc și confesiunea lui, trebuie să o ducă între împregiurări grele, dar acestea pe noi nu ne înspăimîntă, vom lupta, nu vom abdice de nădejdea izbîndei, etc., — e plin de elogiul la adresa bărbaților luminați ai propriei confesiuni, și sfîrșește închinînd pentru cel mai luminat azi în sinul ei: episcopul lor dela Sibiu.

S'a ridicat noul alesul preot Orendi, și și-a ținut vorbirea prin care își desfășura oarecum programul său de muncă. A vorbit, ca și decanul, plin de mîndria neamului și a religiei sale. „Eu sunt trimis aici, ca un sol al puternicului neam dela Nord-Vest, aici

în aceste părți expuse ale Săsismului (...in partibus infidelibus...), sunt trimis ca conducător al avîntului pe care, aici la marginea îndepărtate al Săsimiei, îl formează săsimea ev. A. B. din Orăștie”. Spune că, își înțelege deplin responsabilitatea postului în acest loc expus (?) și va ști fi luptător la locul său! — Hoch! hoch!

Trebuie să constatăm aci că reprezentanții celorlalte confesiuni așteptau, ca noul preot să amintească ceva despre confesiunile în mijlocul cărora are să lucreze, poate în bună înțelegere cu ele, și să le zică un cuvînt de salut, pentru-ca și trimișii acelor, cari au primit cu bunăvoință invitarea la instalare și la banchetul festiv, să-i poată răspunde, salutîndu-l cu frăție. Și au rămas foarte penibil surpinși cînd au văzut, că noul preot i-a trecut sub tăcere (ori desconsiderare?) și a vorbit numai de misiunea sa de războiu și de „Spitze” la „Vorpost”—ul la care e trimis!

L-a salutată apoi pe noul preot un coleg al său, pr. G. Arz din Mercurea, dorîndu-i toate cele bune.

Di jude cerc. Balogh s'a ridicat apoi și, în numele confesiunii ev. ref. maghiare, biserică soră cu ceea ev. A. B. săsească, scoate dsa la iveală frăția dintre confesiunile lor două, care au menire la fel, etc. și salută pe noul alesul confesiunii surorii săsești. Inchee cu citeva cuvinte germane, plin de complezanță și bunăvoință.

A vorbit încă dl Binder, curatorul (ca președinte) bisericii săsești din loc salutînd pe noul lor preot introdus azi în post.

A vorbit apoi dl primar Acker, vînd par'că a repara ținuta închisă, solitară, ce a reeșit din vorbirea preotului, ba par'că polemizînd cu el, amintește, că dsa are să trăiască aici în un oraș cu neamuri diferite, și cu confesiuni diferite, cu cari va trebui să cultive bunele relații de vecinătate și reciprocitate, apoi, făcînd o trecere care să copere partea aceasta a vorbirii cu penibil fond, — sfîrșește închinînd pentru decanul.

A mai vorbit cineva, apoi doar în al șeptelea discurs, dl predicator local Schuster, închină pentru toți oaspeții sărbătorii, cum și pentru reprezentanții confesiunilor și-a miliției. Incheierea a făcut-o închinînd pentru miliție, pentru confesiuni (id est: miliția precedit...) și pentru toți oaspeții, dame și domni.

Di primar Acker a aflat, că prea s'au pus de dl Schuster într'o oală și miliția și confesiunile și oaspeții, și ca o rectificare a ținut un toast special pentru miliție, pentru reprezentanții regimentului nostru de casă, aflători aici! (Prin ce situația confesiunilor uitate ori anume uitate, deveni și mai penibilă).

Răspunde dl major Berger, elegant, fluent, militărește, scoțînd la iveală că e mîndru că face parte din regimentul nostru de casă 64 (aproape curat românesc), regiment, pe care și Maiestatea Sa îl are în deosebită grație! Iar' ca fiu al bisericii săsești, privește cu drag în istoria acestei biserici, care la Turda și Mediaș a decretat deja în vechi vremuri toleranța religioasă, (așa de bine uitată la acest banchet...) și închină pentru oraș.

S'a mai vorbit pentru preotul emerit Schuster.

Rabinul evreesc s'a ridicat să salute și dsa pe noul coleg. N'a avut însă de ce își lega salutul, ci pormînd dela vorbirile celorlalte, s'a văzut silit mai mult a polemiza neplăcut cu ei, întrebînd că de ce domni au vorbit tot de „războiu”, de „luptă”, și de ce nu de idealul adevărat al bisericii: de pace, de munca pentru buna împreună viețuire a popoarelor? etc. Inchee, dorînd noului preot în această direcție, muncă cu bine.

Reprezentanții celorlalte confesiuni (gr.-or., gr.-cat. și romano-catolică), au tăcut, că altfel poate lunecau toastele pe panta unor polemii neoportune la o astfel de festivitate.

Decanul Thullner a încheiat festivitatea, cătră orele 5 1/2, prin o vorbire în care atinge coarde tot mai simțite, un fel de plîngere asupra faptului, că poporul săsesc să vede stîngîndu-să tot mai mult în acest ținut, că azi el și confesiunea lui abia mai e reprezentat în acest oraș și în vecinul Rumes (Romos). Și de nou

accentuiază chemarea noului preot de luptător...

A fost un banchet frumos. Insuflețirea concetățenilor Sași pentru neam și biserică lor, să ridicase sus de tot. Le ședea foarte bine că așa de mult își iubesc neamul și legea lor, — dar' făceau bine dacă nu invitau deloc și pe reprezentanții celorlalte confesiuni, ci să-și sârbeze bucuria și mîndria, ca în familie, ei între ei.

Constatăm de încheiere și aceea, că deși reprezentanții confesiunilor ev. ref. ungurească, prin dl Balogh, și cea evreiască prin rabinul ei, au salutată pe confesiunea ce-și sârbează primirea noului șef, — nu a răspuns nimenea cu nici un cuvînt la salutul lor, întocmai precum în vorbirea sa, preotul nou și decanul, ca primi chemați, nu le-a deccat pe confesiunile invitate la festivitate.

Obiectiv și adevărat. Rap.

Nenorocirea unui Român în America. Ni-să scrie din Borhid următoarele:

„O veste tristă am primit dela frații noștri duși de soarte spre depărtata America” în orașul Homestead P. A.

În Decembrie a. tr. anume, un frate al nostru Vasile Buzilă, dus de aici dela noi, a fost ajuns de o groaznică nenorocire: un tren repede l'a prins și l'a tăiat, lăsîndu-l mort, și au rămas după el soția și 4 copilași minorenii fără nici un ajutor, aici în Borhid (Sătmar). Nenorocitul frate a fost înmormîntat acolo de un preot român, părintele Lucaciu. Iar' soții lui de acolo și din apropiere, s'au înduioșat de soartea tristă a sărmanei familii rămase fără agonisitorul ei, și au făcut între ei o colectă, dînd care cît a putut, spre a trimite drept ajutor orfanilor.

Acei bunii creștini cari au miluit familia celui ucis, sunt: D. Oros cor. 750, I. Moldovan, I. Anița, I. Cherecheș, G. Chindriș, I. Tinca, I. Cuiș, G. Săpura, N. Morar, C. Crișan, I. Pop, V. Groza, I. Bocuț, I. Rus, P. Nicoară, V. Misariș, F. Cosma, N. și G. Alb, T. Ardelean, I. Turdan, F. Bambus, fiecare cite 5 cor.; I. Morar, F. Tătaran, cite 10 cor.; V. Rus, 25 cor.; P. Tarță, I. Rentye, V. Petric, I. Covaciu, M. Ianc, I. Maier, I. Groza, D. Cormoș, I. Chilian, I. Halaiter, cite 2 cor. 50 fil., D. Holda, I. Dulcaș, cite cor. 750; V. Tamaș, 20 cor.; I. Negre și I. Vlad, cite cor. 150. toți Români din Somoștelec, Lipon, Apa, Borbești, Tătărăști, Hălmașiu, Seliște, Homorod, Medieș și alte comune din Ardeal și Ungaria. De tot au adunat din mână în mână și au trimis familiei lovite de soarte, suma de cor. 231. — pentru-ce întristata familie, ca și noi toți cei de acasă, rugăm pe Dzeu să fie de pază bunilor noștri frați de pe acele îndepărtate plaiuri, să le răsplătească frumoasă faptă a îndurării și să-i păzească pe toți de ori-ce nenorocire.

Din Borhid.

Rugare. Domnii colegi advocați români de pe teritorul camerei din Arad, vor fi aflat, că în ordinea de zi a adunării generale a camerei, ce să va ținea în Arad la 25 Martie a. c., la 10 ore a. m. — Sub punct 6. e suscepută și desbaterea protestului nostru înaintat contra deciziei Comitetului camerei, prin care întrebunțarea titlaturii și firmelor advocaționale nemaghiare, este declarată de incompatibilă cu autoritatea statului advocațional și ni-să impune datorința, ca să întrebunțăm titlatură și firme exclusiv maghiare.

Rog pe toți domnii colegi români, de pe teritorul camerei, în special pe cei cari au scris protestul, să binevoiască a face tot posibilul pentru a lua parte la adunarea generală, ca să putem astfel combate la merit, cu toată intensivitatea și cu bun succes, acel decis ilegal și temerar.

Deva, 6 Martie 1906.

Dr. Iustin Pop, adv.

Ieșire dela „Poporul Român”. Dl Lucian Bolcaș, fost de mai mult timp redactor intern la foaia „Poporul Român” din Budapesta, ne roagă să anunțăm, că dsa s'a retras din redacția acelei foi.

Țiganul și oaia. În comuna Rudaia doi copilandri au furat nu demult o oaie dela țaranul I. Bacea și au dus-o lui Ghiță Mauru din vița lui Faraon, care le-a dat un zlot pe ea. Poate că el pusese pe copilandri la cale să-i aducă „carne” lesne. Iute a belit oaia, dar' ca mine s'a descoperit bravura și au fost prinși și furii și dada lor, și au fost duși prin sat, faraonul cu pielea pe umăr, copilandrii după el, iar un dobaș bătea doba strigînd: „haidați la carne lesne, carne lesne!” Au fost de risul satului, și pildă de rușinare pentru alții, cari s'ar gîndi la astfel de fapte necreștinești. — Așa ne scrie un abonant al nostru din acea comună.

Pentru amatorii de colecțiuni. Cîteva colecții complete din „Voința”, foaie săptămînală apărută în Bistrița (1903—1904) să află de vînzare, cu prețul de 15 coroane o colecție legată, la dl *Lucian Bolcaș*, Budapesta, VII. Izabela-tér 3.

Apel. Subscriși în numele „Societății de cultură” din Pianul-superior (Felsőpián) p. u. Szászsebes, apelează la toți domnii autori, editori și posesori de cărți, rugîndu-i respectuos să binevoiască a dărui pe sama bibliotecii sus numitei societăți din opurile dumnealor.

Eventuale donațiuni trimise la adresa sus numitei societăți, să vor primi cu mulțumită și să vor cuita pe cale ziaristică.

Pianul-de-sus (Felsőpián), la 19 Februarie n. 1906

Cu deosebită stimă:

George Albul, George Șevlean,
bibliotecar. președ. societ.

Din prostia oamentilor. Ni-se scrie din Armeni, că în 14 Febr. noaptea un om de acolo aflînd că o vacă îi e greu bonavă, a chemat chiar pe primarul și s'au înțeles să junghie vaca. Au junghiat-o și au lăsat-o așa până a doua zi. Totuși omul a tăiat-o de carne și a dat-o prin sat lesne. La două zile un om ce a mîncat din acea carne a murit cu medical lingă el, ne-avînd ce-i face, lăsînd 5 copilași orfani. La 3 zile alt om s'a bolnăvit și sub paza medicului din Oca, a murit, lăsînd 6 copii orfani. A patra zi a murit altul în spitalul din Sibiu, fără a putea fi mințuit lăsînd alți 5 copii orfani. — La toți, medicii au constat înveninare din carnea bolnavei vite.

Iacă ce face — prostia omenească.

„Muza Română”, foaia musicală dirigeată de dl Iacob Murășan, profesor de muzică în Blaj, a reapărut! No. 1 din noua serie l'am primit la redacție. Toate familiile iubitoare de muzică națională, să aboneze vrednică revistă! A să cere la editor în Blaj.

Tovărășie pentru asigurarea vitelor să alcătuește în comuna fruntașă Zărnești lângă Brașov. Adunarea populară care a decis alcătuirea a es-mis două comisii, una pentru facerea statutelor și alta pentru înscrierea de membrii.

Grănarul din Doștat, înființat înainte cu 7 ani arată din an în an roade tot mai înveselitoare. După un raport publicat în „F. Pop”, dăm următoarele date despre acest înfloritor grănar:

Din 1904 pe anul 1905 am trecut cu un capital de 5760 cor. 30 bani, iar' bucate, să înțelege, cea mai mare parte cumpărate, 894 m. metr. — Sotelile din 1905 ne-au trecut pe anul curent un capital de 9227 cor. și 93 bani, iar' în bucate 182 metr.

Am sporit deci 3467 cor. și 63 bani, din care sumă 3200 cor., sunt depuși spre rodire la cassa centrală din Blaj, restul răsămas fiind la membrii ca împrumut cu 7% afară de 437 cor., cari s'au dat ca ajutor membrilor la plățirea salariului învătătoresc pe anul 1906.

Apel. Sinodul parohial gr.-or. din filia Viscri, (protopreb. Cohalm), a decis încă în anul trecut edificarea școlii confesionale, care însă din lipsa mijloacelor nu s'a putut până acum și suntem convinși, că dorința sinodului parohial din filia noastră Viscri, va rămînea numai dorință, dacă obștea

creștinească românească nu ne va veni într'ajutor cu obolul său la ridicarea farului din care să se răspîndească lumina preste fii poporului de aici.

Biserica gr.-or., de aici dispune numai de o avere materială neînsemnată, încît abia ajunge ca din venitul ei să se acopere lipsele anuale bisericesti, iar' poporul de aici fiind după starea numerică foarte mic și materialmente slab situat, fiind aproape toți păstori, — singur dela sine, pe lângă toată bunăvoința și încordarea sa, nu va putea acoperi suma pentru edificarea școlii.

În considerarea acestora venim a apela la bunăvoința și simțul de caritate al obștei românești și ne rugăm de binevoitorul sprigin.

Listele de contribuire cu ori ce rezultat, fie cît de modest, să se adreseze parohului subscris în Stena (Garat) u. p. Köhalom.

Viscri, la 2/15 Ianuarie 1906.

În numele credincioșilor gr.-or., din Viscri: *Ieronim Busea* m. p., paroh. *Ilie Bălăca* m. p., episcop. *Ioan Butta* m. p., învățător ca notar.

Dare de seamă. Cu prilegiul primei producțiuni teatrale a tinerimii române din Șugag, (com. Sibiu) ținută la 2/15 Februarie a. c., în favoarea bibliotecii, a încurs peste tot suma de 140 coroane 10 fileri, din care subtrăgîndu-să spesele de 92 cor. 44 fil., a rămas venit curat 47 cor. 66 fileri cari s'au și dat spre întrebuințare spre scopul amintit.

Suprasolviri au încurs dela domni: *Ioan Florian*, notar, Laz 6 cor.; *George Perian*, preot, Șugag 3 cor.; *Ioan Cucuian*, econom, Laz 2 cor.; *Alexandru Duvlea*, inv. Sebeșel.; *Al. Henția*, *Ioan Păcală*, inv.; *Nicolae Șerb*, inv.; *George Ghișe*, inv.; *Simion Ianculescu*, not.; *Max. Grecu*, cand. de not.; *Toma Barb.*, com.; *Cozma Tomescu*, *Ioan Moga*, *Nechit Bogdan*, Șugag, *Gligor Miți*, *Savu Cătană*, *Veér*, *Fejér*, *Ioan Cătană*, *Simion Neghin* toți cite 1 cor., *Sergiu Catilina* 50 fileri.

Primească și de această cale sinerile mulțumite.

Șugag, la 4/17 Februarie 1906.

Teodor Ciuchendea, *Georgiu Gligor*, inv.

Hoții înaintază și el cu timpul... Pe vremi hoții stăteau ca proștii în calea din pădure a cîte unui om ce venia dela tîrg și luau dela el preț de cîțiva zloti ce puteau găsi la el. Acum că-s gendari pe toată marginea de drum, și oamenii dela tîrg vin mai mult pe tren ca pe drumuri prin codrii, hoții au trebuit să-și schimbe și ei «căile» și «mijloacele» de «agoniseală»: Azi și ei umblă pe tren și acolo trag cîte-o păcăleală bogătanului călător. Ii dă o țigară și-i amete cu ea și-l jefuește; altul văzînd pe un domnișor că ce frumos și iute fuge pe roată (biciclu), bagă de seamă până domnișorul intră în prăvălie lăsîndu-și roata afară, să urcă el pe ea și fuge de nu-l mai ajungi cu șapte cai.

În Berlin unul a avansat la și mai mare domnie. Niște călători bogăți soșise cu automobilul (trăsură mînată cu putere electrică ori benzin, fără cai) și până se mînce ceva, au lăsat frumoasa mașină în drum. Un tînăr îndrăzneț și priceput la cîrmuire de automobil, s'a urcat în ea și i-a dat drumul alergînd în goană nebună! Nu l'a mai văzut, nu i-a mai dat nimeni de urmă! Și frumosul automobil fusese cumpărat cu 18.000 marce.

Dare de samă. La producția teatrală împreună cu joc, arangiată de corul bisericii gr.-ort. române din *Ilia* sub conducerea învățătorului *Petru Furdui*, la 24 Februarie n. 1906, în favoarea fondului bisericesc au fost venite peste tot 189 cor. 70 fil., din care sumă subtrăgîndu-să spesele de 89 cor. 70 fil., a rezultat venit curat 100 cor., și care sumă s'a predat destinațiunei sale.

Au binevoit a suprasolvi domnii: *Iosef Csuts* 10 cor.; *Iuliu Orbonaș* 7

cor.; *Dr. Stefan Rozvan*, adv. 6 cor.; *George Oprea*, protopresbiter 4 cor.; *Ioanichiu Olariu*, cassar 3 cor.; *Simion Dragomir*, notar Gurasada 2 cor.; *Dr. Chirilovici* 1 cor.; *Maximilian Flore* 60 fil., *Eugen Tordășianu* 40 fil., *Chirilovici* 40 fil., *Inv. Răsădean*, *Bretea* 20 fil.

Tuturor li-să aduce și pe această cale mulțumite.

Dare de samă.

Cu ccaziunea producțiunii corale-teatrale arangiată în Șibot la Botezul Domnului, au intrat suprasolviri benevole dela domnii:

Nic. Andreiu, paroch, Căstău 6 cor.; *L. Fridman*, notar, Șibot 5 cor.; *I. Armean*, paroch, Homorod 4 cor.; *Const. Viorel*, Șibot 3 cor. 60 fil.; *B. Lorsch*, dir. 3 cor. 40 fil.; *P. Truca*, Romoșel 3 cor. 20 fil.; *I. Teplansky*, Șibot 2 cor. 60 fil.; *Nic. Muntean*, preot, Șibot 2 cor.; *Vas. Sintion*, notar, Căstău 2 cor.; *Romul Balomiri*, propr., Șibot 1 cor. 80 fil.; *A. Popescu*, Șibot 1 cor. 40 fil.; *S. Oltean*, Cugier 1 cor. 40 fil.; *Anania Viorel* 1 cor. 60 fil.; *Simion Săcărea*, paroch, Șibot 1 cor. 20 fil.; *I. Botean*, par., Bințișii 1 cor. 20 fil.; *Alexandru Herlea*, notar, Vinerea 1 cor.; *T. Miclea*, Șibot 1 cor.; *B. Hasenfracz*, Șibot 1 cor.; *Dna Lucreția Săcărea*, Șibot 1 cor.; *Oct. Andreiu*, Șibot 1 cor.; *Simion Săcărea*, Șibot 1 cor.; *N. Suciu*, paroch, Balomir 80 fil.; *Jó Bálint*, Șibot 60 fil.; *A. Bendek*, Șibot 60 fil.; *M. Socaciu*, Cioara 60 fil.; *Ioan Fleșer*, inv., Orăștie 40 fil.; *Ignat Viorel*, Șibot 40 fil., *Ioan Săcărea*, Orăștie 20 fil.; *P. Bota Acmar* 20 fil. — Primească marinimoșii Domni și pe această cale mulțumite noastre. — Șibot, Februarie 1906.

În numele comitetului arangiator: *Octavian Andreiu*, inv.

Ușor îți poți închipui,

ca un medicament, care dă organizmului puteri nouă, face posibil acestuia să oprească boale amenințătoare. Aceasta să poate ajunge prin *Emulziunea lui Scott*, care este un preparat plăcut la gust și ușor de mistuit, din cea mai fină unsoare medicinală de ficat de pește mestecată cu hipofosfiți de var și natriu.

Unsoarea de pește medicinală ajută formațiunea de carne robustă, iar' hipofosfiții întăresc nervii și măresc puterea de viață.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul care garantează procedura veritabilă a lui Scott.

Să capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la această foaie, trimițînd înainte 75 fil. în marce postale, să expezează franco sticle de probă prin *Dr. Budai Emil* "Városi gyógyszerész" Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Prilegiu

de a cumpăra ieftin!

Voind să-mi transformez localul prăvăliei, — vind marfa cîtă am azi în depozit, cu *prețuri de tot joase*.

Prilegiu bun pentru cei-ce voesc să aibă: tot soiul de mărfuri din prăvălie mixtă: bumbace, misir, place, — apoi *vestiminte* pentru băieți, păpuși, pălării, și haine pentru cei-ce vor să meargă în America, — și altele.

Dela 1 Martie încolo, toate *foarte ieftine!*

Pe sărbători transport nou de *fărină prima calitate și ieftină!*

La mine să pot comanda și *clotote pentru biserici*, — și altele!

ROMUL COȚIOIU,

comerciant, Baia-de-Criș.

Nouă moașe în Orăștie!

Să aduce la cunoștință de obște, că

RAFILA SOCOL (lui Tiric)

din Orăștie, a cercetat școala de moșit din Sibiu, și a primit dela direcțiunea acelei școli un atestat foarte bun.

Direcțiunea școlii constată în atestatul ei oficios, că *Rafila Socol*, în vremea învățaturii a cercetat școala în chip *foarte sirguincios*, a avut o purtare *cu totul tot bună*, și a făcut examen cu sîrșit *distins* (kitinó), pentru-ce direcțiunea acelei școli o și *recomandă foarte călduros* ca moașă bună și pricepută.

A să adresa la 1-3

Rafila Socol lui Tiric

Orăștie, strada grădinarilor Nr. 16.

Cumpărați:

POEZII

de *Victor Bontescu*

un volum elegant și bine apreciat, franco cu — Cor. 1.60.

Înainte de întrebuințare.

După întrebuințare.

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cei mai renumiți profesori și medicii și sunt recunoscute de cele mai bune.

Demeter soluț. kalisulfoguajacol,

contra tusei, răgușelii, durerii de piept, oficei, tusei măgărești, caiharului, astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei săci.

Vindecă sigur și repede.

Prețul 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, recelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai bătrîne boale le vindecă. Prețul 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catharul, și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgirciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea singelui. Prețul 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea singelui la sifilis, morburile tineretelor. 1 sticlă 2 cor.

Laxobonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morhuri, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de inchiderea scaunului numai decît să comandeze *Laxobonbons*, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 80 fileri.

Cornel Demeter,

apotecar în Orăștie, (Szászváros), apoteca Vlad, (lîngă collegium).

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN:

IOAN NIĞA.

Ar ad, József főherceg-ut 1 sz.

(lîngă „Victoria“).

Înștiințare.

Aduc la cunoștința on. public, că stînd permanent, timp mai îndelungat aici în oraș, deschid

*** pentru dame ***

școală de desen liber

și de pictat în oleu

Dau instrucțiune în decemnul liber, creyon, pictură de pastell, — tempera, — și oleu, pe mătasă ori pânză, — la dorință și desenul email pe porcelană (și fără ardere e trainc).

Cu informații mai amănunțite servesc în atelier: *Strada apei 22*. Dau și ore acasă.

Cu stimă

Carol Vasadi Kalicza, pictor academic.

6-6

ABAZIA MEDIC. UNIV. Dr. A. CRĂCIUNESCU (Din Maiu-Oct. în băile herculane la Mehadia).

Compactor. Aduc la cunoștința onoratului public, că m'am așezat ca compactor în Orăștie, — executînd lucrări de compac-

torie, dela cele simple până la cele mai fine, — cu prețuri de tot moderate.

Cu stimă

IOAN SIMEG, compactor în Orăștie (str. Tîrgului 4).

3-3

„THE STANDARD”

FONDATĂ ÎN ANUL 1825.

Efectuește

asigurări pe viață pe lîngă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual K. 32,000.000.— Dividende solvite K. 170,000.000.—

Avere proprie „ 260,000.000.— Despăgubiri de viață „ 520,000.000.—

Agentură generală pentru Transilvania: Cluj, Str. Ferencz-József 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Str. Kossuth-Lajos 4 în palatul Standard (Casa proprie).

Centrala generală: Edimburg (Anglia).

Aviz.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că făcînd o călătorie artistică dela Pesta prin țară, m'am stabilit în acest oraș și am arangiat un

șalon de pictură

în care gătesc după natură ori după fotografie, *tablouri de mărime naturală* în oleu, pe pânză, dela mărimea bustului pîn' la cea naturală. Execuție fidelă, pe lîngă garanță.

Primesc ori-ce lucrări din această bransă, *icoane de altar* și *icoane sfinte*; repararea de icoane vechi; la comandă *peisage* și *chipuri de pe natură*.

Cea mai frumoasă și mai prețioasă relicvie familiară, cea mai plăcută surprindere familiară, este: a eterniza după fotografie chipul morților, — ceea-ce promit a pre-găti în modul cel mai fidel după explicarea cum îi era coloarea, părul, fața, și în cel mai scurt timp.

Atelier: Strada apei 22 (casa J. Jurcovi.)

Domni și dame ce să interesează de această artă sunt ori-cînd binevăzuți.

Cu stimă

Carol Vasadi Kalicza. pictor academic.

6-10

Sz. 242—1906. végrh.

Árverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a szászvárosi kir. Járásbíróság 1906. évi 91/5 számú végzése következtében Dr. Dublesiu György ügyvéd által képviselt ifi. Corvin Simion javára Acker Frigyes és fia ellen 515 kor. 64 fil. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le-foglalt és 1129 kor.-ra becsült követhető ingóságok, u. m. butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverés a szászvárosi kir. jbróság 1905. évi V. 91/6 sz. végzése folytán 515 kor. 64 fil. tökekövetelés, ennek 1905 évi márczius hó 18 napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódijs és eddig 21 kor. 65 fil.-ben biróilag már megállapított költségek erejéig Szászvároson alperesek lakásán leendő eszközzésére 1906. évi Márcz. hó 15-ik napjának d. u.2 órája határidőül kitétetik és ahhoz avenni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1906. évi márczius hó 8 napján.

Schuster Vilmos. kir. bir. végrehajtó.